

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»

ІІІ «ФАБ – КОНСАЛТИНГ»

МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(У ЗАОЧНІЙ ФОРМІ)

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСІВ
ПІДПРИЄМСТВ В АГРОБІЗНЕСІ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

Київ–2011

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»

ПП «ФАБ – Консалтинг»

Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції
(у заочній формі)

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСІВ
ПІДПРИЄМСТВ В АГРОБІЗНЕСІ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

Київ–2011

УДК 65.016

Редакційна колегія: Р.П. Саблук (голова), М.Я. Дем'яненко, В.М. Жук, О.В. Коваленко, Ю.О. Лупенко, С.П. Мельник, С.Г. Мельник, П.Т. Саблук

Рецензенти: О.Є. Гудзь, доктор економічних наук, професор;
П.А. Стецюк, доктор економічних наук, професор.

У матеріалах конференції зроблений науковий аналіз та надані практичні рекомендації щодо проблем фінансів підприємств в агробізнесі.

Розраховано на фахівців державних, наукових, освітніх, підприємницьких організацій та на широке коло зацікавлених читачів.

Відповідальність за науковий рівень, достовірність результатів, статистичних даних та обґрунтованість висновків несуть автори опублікованих матеріалів.

Тема 1

Фінанси підприємств агробізнесу в сучасних умовах господарювання

УДК 336.027:658.152

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

С.О. Гуткевич, доктор економічних наук, професор

Стратегічним завданням для держави є заохочення капіталовкладень, які складають 90% інвестицій, їх спрямування в пріоритетні галузі економіки України. Успіх економічних реформ в Україні безпосередньо пов'язаний з оновленням господарського потенціалу підприємств. Головним джерелом цього оновлення є залучення інвестиційних ресурсів - як внутрішніх, так і зовнішніх. Крім того, за умов обмеженості внутрішніх ресурсів найбільш привабливим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення підприємств є іноземні інвестиції.

Динаміка розвитку інвестиційної діяльності суспільства відзначає тенденцію поступового зростання обсягів інвестицій, опосередкованих фінансовими інструментами відносно обсягів інвестицій реальних в процесі економічного розвитку та відзначається залежність співвідношення цих форм капіталовкладень від стану розвитку конкретної національної економіки.

Ліквідність більшості вітчизняних фінансових інвестиційних інструментів є дуже низькою, порівняно з їх аналогами в розвинутих країнах. Процес акціонування підприємств, що призвів до значного зростання маси фінансових активів досі є переважно формою перерозподілу вже існуючої власності, а не інструментом створення нового капіталу. Через відсутність розвинутого фінансового ринку в Україні досі не створено повноцінної системи індикаторів визначення справедливої ринкової вартості фінансових інвестиційних активів.

Пріоритетність інвестицій в основний капітал, що спрямовуються в реальне оновлення господарського потенціалу - перед фінансовими, що переважно слугують цілям доходного

УДК 336:631.16(477.81)

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*А.О. Князевич, кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту,
Рівненський державний гуманітарний університет*

Глобалізація ринкової економіки визначає інноваційний шлях розвитку як єдиний перспективний напрям відродження агропромислового комплексу. Здатність підприємств до переходу на інноваційний шлях розвитку формує їх інноваційний потенціал, тобто готовність підприємства здійснювати стратегію, гнучко орієнтовану на покращення технології, новаторського підходу до сільськогосподарського виробництва. Для прикладу розглянемо потенціал агропромислового комплексу Рівненської області.

Таблиця 1

**Аграрний потенціал Рівненської області,
2007–2010 рр. [2, с. 93]**

Показники	Роки		2010/ 2007
	2007	2010	
Земельний фонд всього, тис. га	2005,1	2005,1	0
у тому числі сільгоспугіддя	862,5	933,1	70,6
з них рілля	625,8	658,5	32,7
Суб'єкти господарювання, од.	870	784	-86
державні підприємства	4	4	0
фермерські господарства	426	416	-10
господарські товариства	100	117	17
приватні підприємства	163	132	-31
підприємства інших форм власності	177	115	-62
Валова продукція сільгоспвиробництва, млн. грн.	2835,5	2958,2	122,7
рослинництво	1614,1	1738,5	124,4
тваринництво	1221,4	1219,7	-1,7

Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств Рівненської області показав зростання валової продукції сільськогосподарського виробництва за останні роки на 122,7 млн. грн. Це визначає покращення стану фінансової складової інноваційного потенціалу у частини найбільш активних суб'єктів господарювання.

Рис. 1. Динаміка фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств Рівненської області, 2000–2008 рр.

Динаміка фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств Рівненської області за останні роки (рис. 1) має тенденцію до зростання. А це, в свою чергу, створює умови для їх інноваційного розвитку. Ефективність сільськогосподарських підприємств неможливо підвищити без залучення інвестицій, що необхідні для забезпечення виробничих процесів.

Проблеми і шляхи підвищення рівня інвестиційної привабливості, зміцнення фінансової складової, необхідної для інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств, що характерні для регіонального та загальнодержавного рівня, представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

**Проблеми інвестування інноваційного розвитку
сільськогосподарських підприємств Рівненської області**
[1, с. 163]

Джерела інвестування	Перешкоди на шляху інвестування	Шляхи подолання проблем інвестування
Державне фінансування	Стабільно низький рівень державного інвестування. Дефіцит державного бюджету. Ослаблення фінансової присутності держави.	Виважена державна інноваційна політика і стратегія підтримки інвестиційного забезпечення та інноваційного розвитку аграрного сектору. Фінансування соціальної сфери села.
Державне кредитування, в тому числі пільгове	Недостатній контроль за цільовим використанням коштів	Пільгові умови кредитування власників сільськогосподарських угідь. Спільне державно-приватне кредитування.
Місцеве фінансування (з бюджету обласної держадміністрації)	Дефіцит місцевого бюджету	Науково обгрунтоване визнання пріоритетності інноваційних проєктів у сфері сільськогосподарського виробництва та вибір об'єктів інвестування
Регіональний фонд накопичення	Відсутність фонду. Зростання заборгованості підприємств.	Створення спеціального фонду накопичення за рахунок відрахувань з державного та місцевого бюджетів і коштів сільськогосподарських підприємств.
Кредити комерційних банків, інших фінансових структур, лізинг	Низька інвестиційна привабливість та кредитоспроможність. Відсутність гарантій повернення особливо для довгострокових кредитів	Державні гарантії та відповідальність за надання і повернення кредитів. Зменшення відсоткових ставок. Пільгове короткострокове кредитування. Страхування ризиків сільськогосподарського виробництва.
Іноземне інвестування	Не достатньо сприятливі умови	Створення сприятливих, гарантованих умов для залучення іноземних інвесторів.
Емісія та продаж акцій великих с.-г. підприємств	Відсутність великих акціонерних товариств та венчурних агропідприємств	Створення акціонерних товариств та венчурних підприємств здатних бути прикладом ефективного впровадження інновацій.

Інноваційний потенціал сільськогосподарського підприємства – це сукупність, перш за все, фінансових, а також науково-технічних, технологічних, соціальних та культурних ресурсів і факторів. Планомірне подолання проблем фінансування є необхідним підґрунтям для забезпечення ефективності інноваційної діяльності та досягнення стабільної прибутковості підприємств аграрного сектору України. Активна інноваційна політика органів державної влади та місцевого самоврядування сприяє зростанню реалізації фінансової складової інноваційного потенціалу регіонів.

Список використаних джерел

1. Гуткевич С. О. Управління інноваційним розвитком сільсько-господарських підприємств на меліорованих землях : моногр. / С. О. Гуткевич, А. О. Князевич. – За ред. П. Т. Саблука. – Полтава, 2011. – 215 с.
2. Статистичний щорічник Рівненської області за 2010 рік / Держкомстат України; Головне управління статистики у Рівненській області. – Рівне, 2011. – 478 с.

УДК 65.012.45

**СТАН ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО
БІЗНЕСУ**

*О.В. Коваленко, кандидат економічних наук,
провідний науковий співробітник,
ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН України*

В умовах сучасного виробництва своєчасне і якісне інформаційне забезпечення малих підприємств є найважливішою умовою їх прибуткового бізнесу. На відміну від великих господарських формувань, власники яких формують потужну інформаційну систему як єдиний комплекс персоналу, устаткування, методів і процедур, призначених для обробки й аналізу інформації, необхідної для прийняття управлінських

Список використаних джерел

1. Де Ковни Ш. Стратегія хеджирования [пер. с англ.] / Ш. Де Ковни, К. Такии. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 2008 с.
2. Резонанс – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського / Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. – 2011. – № 38. – С. 10 – 11. – Режим доступу до журн. : <http://www.nbuv.gov.ua/Siaz/Rezonans/2011/rez38.pdf>.
3. Jorion P. Financial Risk Manager Handbook: 2nd edition / Philippe Jorion. – NJ: John Wiley & Sons Inc, 2003. – 832 p.
4. Державна служба статистики України: статистика сільського господарства [Електронний ресурс] / Сайт ДССУ. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Котирування ф'ючерсних контрактів на Чиказькій Товарній Біржі [Електронний ресурс] / CME Group Market Data Services. – Режим доступу: <http://www.cmegroup.com/market-data/index.html>.
6. Лук'яненко З.А. Рослинництво Миколаївщини: статистичний збірник / З.А. Лук'яненко. – Миколаїв : ГУС, 2011. – 320 с.

ЗМІСТ

Тема 1

Фінанси підприємств агробізнесу в сучасних умовах господарювання.....	3
<i>С.О. Гуткевич</i>	
ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ.....	3
<i>С.П. Дунда</i>	
СТАН РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ АР КРИМ.....	5
<i>О.В. Кравчук</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ АГРОПІДПРИЄМСТВ.....	7
<i>Ю.В. Масюк, Л.І. Бровко</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ..	10
<i>А.Д. Остапчук</i>	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	12
<i>Р.П. Саблук</i>	
ДО ПИТАНЬ ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПІДПРИЄМСТВ.....	16
<i>П.А. Стецюк</i>	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АГРАРНИХ ФІНАНСІВ.....	18
<i>О.О. Томілін</i>	
ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	21
<i>С.А. Чехов</i>	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВЕДЕННЯ НАСІННИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	25

Тема 2	
Управління фінансами підприємств агробізнесу.....	27
<i>О.С. Гудзь</i>	
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ДІАГНОСТИКА	
ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ	
ПІДПРИЄМСТВАХ.....	27
<i>А.О. Князевич</i>	
ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО	
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ .	30
<i>О.В. Коваленко</i>	
СТАН ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	33
<i>Є.Ю. Лісовий</i>	
ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ, ЯК ЗАПОРУКА	
УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	37
<i>Н.К. Мрачковська</i>	
КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ	
МАТЕРІАЛОВІДДАЧІ.....	41
<i>С.А. Навроцький</i>	
МІНІМІЗАЦІЯ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВ В АГРОБІЗНЕСІ	45
<i>М.А. Проданчук</i>	
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО	
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	48
<i>Т.В. Проказа</i>	
ПЛАНУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ	
ПІДПРИЄМСТВ	53
<i>Л.А. Суліменко, О.В. Нечиторук</i>	
ТИПИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА	
ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	57

<i>І.В. Чехова</i>	
МОЖЛИВОСТІ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ КРЕДИТУВАННЯ	
ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	62
<i>І.С. Чухно</i>	
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
КОРИСТУВАЧІВ ІНФОРМАЦІЄЮ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ	
ЗВІТНОСТІ	64
Тема 3	
Державна фінансова підтримка агропідприємств.....	69
<i>В.М. Алексійчук</i>	
МОДЕЛІ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ НА СЕЛІ.....	69
<i>Дедов Д. В.</i>	
ДО ПИТАНЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В МІСЦЕВОМУ	
САМОВРЯДУВАННІ	72
<i>С.В. Іванова</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В	
УКРАЇНІ	74
<i>Т.В. Калашикіна, О.М. Калашиков</i>	
НАПРЯМИ ТА ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ	
АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	78
<i>М.І. Кісіль</i>	
ОБҐРУНТУВАННЯ КОРОТКОСТРОКОВОГО ПРОГНОЗУ	
ІНВЕСТИЦІЙ У СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	81
<i>С.М. Ковальов</i>	
ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
РОЗВИТКУ РАЙОННИХ ДОРІГ ЗАГАЛЬНОГО	
КОРИСТУВАННЯ У СІЛЬСЬКИХ РЕГІОНАХ КИЇВСЬКОЇ	
ОБЛАСТІ.....	84

<i>І. В. Комарова, В. І. Соловійов</i>	
БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ	87
<i>С. В. Кравчук</i>	
КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	89
<i>М. М. Кропивко</i>	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО АГРОБІЗНЕСУ	93
<i>Р. В. Морозов</i>	
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РИСІВНИЦТВА В УКРАЇНІ	95
<i>Т. П. Панюк</i>	
РОЛЬ РИНКУ ПРАЦІ В РОЗВИТКУ АПК	99
<i>О. Б. Полещук, С. В. Іванова</i>	
ІДЕОЛОГІЯ ТА МЕХАНІЗМ ЗАСТАВИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ У НОВІЙ СИСТЕМІ КРЕДИТУВАННЯ	101
<i>О. Б. Філімонова</i>	
ДЕРЖАВНА КРЕДИТНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	105
<i>А. С. Шолойко</i>	
ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА	110

Тема 4	
Фінансово-економічна діяльність аграрних формувань на зовнішніх ринках	114
<i>І. В. Голик</i>	
АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗЕРНОТРЕЙДЕРІВ УКРАЇНИ	114
<i>Б. В. Духницький</i>	
МОТИВИ ІНВЕСТУВАННЯ АГРАРНИХ КОРПОРАЦІЙ В ЗАРУБІЖНІ КРАЇНИ	116
<i>Мурадвердиева Лейла Акиф кызы</i>	
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ФИНАНСОВАЯ ПОДДЕРЖКА СЕЛЬХОЗПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ	119
<i>А. Ю. Осинина</i>	
РОЛЬ АГРОСТРАХОВАННЯ В ПОВЫШЕНИИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ СЕЛЬХОЗПРЕДПРИЯТИЙ РОССИИ	124
<i>В. П. Саблук</i>	
ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНИХ (МІЖПРОФЕСІЙНИХ) ОБ'ЄДНАНЬ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ЗБУТОВА КООПЕРАЦІЯ У КРАЇНАХ СВІТУ	129
<i>О. А. Тарасов</i>	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ХЕДЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ НА СВІТОВИХ РИНКАХ НА ПРИКЛАДІ ПШЕНИЦІ	131

Наукове видання

Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції
(у заочній формі)

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСІВ
ПІДПРИЄМСТВ В АГРОБІЗНЕСІ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

Редактор *О.В. Кравчук, І.С. Чухно*

Технічний редактор *А.М. Артеменко*

Комп'ютерна верстка *П.О. Таран*

Підп. до друку 14.12.2011. Формат 60×84¹/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 8,8. Обл.- вид. арк. 6,9. Тираж 80 пр. Зам. 167.

Видання та друк – Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"
03680, м. Київ-680, вул. Героїв оборони, 10.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2065 від 18.01.2005 р.